

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
16 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija na Dunajski cesti št. 15 v Medijatovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Florijanske ulice št. 44.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Pasivna politika?

Včerajšnji „Narod“ razpravlja vprašanje, ali naj bi slovenski poslanci ustopili v deželni zbor ali ne, ter je odločno za to, da naj ustopijo. Tudi med domačimi stvarmi ima notico, kjer pravi, da so le poslanci poklicani in odgovorni za rešitev vprašanja. To pač vsak vé, da imajo le poslanci odločilno besedo pri tem; ako pa „Narod“ to tako umeje, kakor bi časniki niti pravice ne imeli, o tej stvari pisati, potem se nam zdi, da „Sl. Narod“ samega sebe ob glavo devlje. Ako časniki nimajo pravice, o javnih vprašanjih pisati, potem naj raje prenehajo izhajati! Kar se pa „Narodovega“ članka tiče, pač radi priznamo veljavo in zasluge moža; ki je tisti članek spisal, vendar moramo takoj izjaviti, da smo popolnoma nasprotnega mnenja. Zadnjič že smo našli uzroke, zakaj našim poslancem ne kaže, stopiti v deželni zbor, in prav radovedni smo bili, kakošni razlogi se bodo navedli za ustop. No, danes smo te razloge zvedeli iz „Naroda“, in reči moramo, da nas prav nič niso prepričali.

Pisec omenjenega članka pravi najprej, da bo deželni zbor vse eno sklepčen ostal in najprej zboroval, če tudi slovenski poslanci izostanejo. Toda saj nihče ni pričakoval, da bo vsled izstopa deželni zbor precej razpuščen. Saj sploh ni tako na tem ležeče, ali se deželni zbor letos razpusti ali drugo leto, ali pa sploh ne, ker njegov mandat v dveh letih tako odteče. Glavna stvar je, da mi pokažemo svojo nezadovoljnost, da sevlada ni ozrla na opravičeno prošnjo slovenskih poslan-

cev, ter da nepostavno voljenega zbora ni razpustila. Ko bi ne bilo nobenega drugega razloga, že sam ta zadostuje, da pobije vse nasprotno ugovore! Lani so poslanci zamogli še ustopiti, akoravno so rekli o zboru, da je nepostaven, kajti lani jih ni še vezala beseda; ko so pa lani izrekli, da ustopijo „samo še to leto“, potem je bilo določeno, da ne pridejo več. Drugi „Narodov“ ugovor je ta, da bi bila to „pasivna“ politika, in še dostavi, da je pasivna politika naredila na Češkem „najgrši fiasco.“ Mi pa tega ravno ne najdemo, da bi bila pasivna politika na Češkem ravno tak fiasco naredila. Čehi so z njo toliko dosegli, da jih je začel svet spoštovati, in ustavoverci, ki so prej Čeha toliko zasmehovali, začeli so si vse prizadevati, da bi Čeha v zbor spravili. Taaffeju se je res to posrečilo, pa le tako, da je moral obljubiti enakopravnost in naklonjenost za težnje češkega naroda. Ne zastoj in osramotenje, ampak kot zmagovalci so Čehi stopili v državni zbor, ter se polastili večine in enega ministerskega stola. Toliko veljavo so si pridobili s pasivno politiko; ne razumemo, kako se zamore potem govoriti o „najgršem fiasco?“ Sicer se pa izstop slovenskih poslancev ne bi mogel imenovati „pasivna“ politika, ker ne izvira iz načela, kakor bi se Slovenci sploh ne hoteli več udeleževati ustavnega življenja, ali pa da bi se naslanjali na kako drugo postavno podlago, kakor so se Čehi na svojo zdodovinsko pravo; ta izstop ni drugega, ko protest zoper nepostavnost, ki je bil izrečen

že prej, pa se je njega izvršitev odložila do letos. Tudi ta pasivnost ne bo trajala dalje ko dve leti in za dalj časa tudi ni namenjena. To se toraj ne more „pasivna politika“ imenovati.

Nerazumljivo nam je tudi, kako bi bil tak izstop nezaupnica g. deželnemu predsedniku? Ali je mar g. Winkler kriv, da ima zbor tako večino in da so se volitve tako vršile, ali je on kriv, da zbor še ni razpuščen? Nihče mu tega ne očita, nasprotno mu vsi zaupamo, odkodi bi prišla njemu nezaupnica? Mi ne uvidjamo, kako bi s tem činom g. Winklerju „veljavo podkopavati“ zamogli? Ali ne bo nasprotno vlada iz naše nezadovoljnosti sklepala, da je g. deželni predsednik prav imel, ko je predlagal, naj se več ozira jemlje na naše želje, in ali ne bo s tem njegova beseda pri vladi še veljavnejša postala?

Sploh v tem „Narodovem“ članku vidimo veliko boječnost, in že nemšk pregovor pravi: „die furcht ist ein schlechter rathgeber“. Slabo bo za nas, dokler se bomo vsake zamere bali, in kar trepetali pred vladno šibo!

Pisec članka našteva tudi naše pridobitve za dōbe Taaffejeve. Se ve da drugega ne more naštet, ko nekatere osobne premembe. Pa mi se menda ne borimo za osebe, ampak za načela in pravice, kaj nam pa koristijo osobne premembe, če pa stare krivice v veljavi ostanejo? Če me mora prijatelj tepati, me ravno tako boli, kakor če bi me sovražnik. Da bi se pri sodnijah na bolje obračalo, tega vsaj mi nismo mogli še zapaziti; morda ne-

Flavija.

Prizori krščanskega življenja iz četrtega stoletja.

A. Hurel. Pred. Vilinski.

IX.

..... Doluere cruento

Dente lacerasti

(Dalje.)

Sredi tistega pobliskavanja, ki se vidi preden strela udari, imela je Flavija trpeti novo, silneje nadlegovanje.

Pretekstat ni bil več edini, ki je želel njene roke. Znabiti, da nebi bila neobčutna, tako se je mislilo, ako se ji pokaže mikavnost stanu in rodu in bogastva in moči. Že priletni starešina Balbus, Galin brat, svakinje Konstantina velikega, mož, bivši konsul, nezmerne bogastva, ta je položil k nogam blagega deteta sebe in vse svoje.

Jez bom tako srečen, ji reče, da storim tisto, ki jo ljubim, najbogatišo ženo v Rimu.

Moje lastno premoženje zadostuje meni in ubogim.

Gotovo ne maraš moje starosti, pa saj veš, da je mladim tako malo zapisan juteršnji dan, kakor meni.

Gotovo da, mladi morejo umreti, stari pa morajo.

Potem boš toliko hitreje za mano dedovala.

Ko bi se tela možit, iskala bi moža in ne dedovino.

To me pa vzemi za očeta.

Ali bi zmerom mislil, da sem tvoja hčer?

Balbus se je čutil premaganega. Njegova oholost bila je razžaljena. Dogodek njegovega snubačenja se je bil zvedel. Obče je bila grajana Flavija. Vedelo se je, da če bogati plemenitaš mladost v raztresenosti in veselju zaživevši, sedaj svoje ime in svoje imenje potomcem zapustiti. Dasi ni bilo nikake rodbine, da bi bila tako zvezo zametavala, vendar je tudi ni bilo plemenitaške družine, ki ne bi si v povišanje štela sprejeti snubljenja, ki ga je Flavija odvrгла. Zatorej je morala tista grajana biti, da se je povišala milost Balbove snubitve. Doseglo se je dvoje: tekmovalci so obrekle, na-se pa obračale paznost starega starešine.

Da odide Flavijina rodbina očitanj rimskega plemenitstva, izgovarjala se je s tem, da ima hči svoje posebne misli o kristjanskem samstvu. Pretekstat je bolj po redkem jel prihajati; več ni stopil brez tesnobe v palačo,

ker se ni hotel izpostaviti nevarnosti, da bi bil odvernjen, sicer je bil pa prerashločuten, da bi premagati hotel Flavijino nenaklonjenost.

Tako so rasle zopernosti Flaviji, ki se je toliko bolj upirala vsem pritiskom in tirjavam. Ni ga bilo sredstva, da nebi bil poskušen, če bi se ne dali nje misli in nameni spodbiti.

Nekega dne svojo teto Sabino, gorečo pogansko obiskavši, soprogo Himetovo, rimskega namestnika pod Julianom — prišla je v past, da so ženske z njo ponorele.

Že od mladih nog je rada nosila temno-bojno obleko in še temnejšo lepotojavo. Sabina jo zarad tega obklada z očitani in zasramovanji. Hoče jo pregovoriti, da prec sleče „opravo dekel in sužnjic“. Flavija, dasi iznenadjena, zanikava. Ta hlini veliko jezo in plosknivši ob roke, pride tropa žensk, ktere je že prej s svojo namero seznanila. Planejo na mlado dekle, strgajo ji obleko s telesa in se pripravljajo, da bi jo okrasotile. Lase ji skodrajo, jih spno zgorej nad glavo, vežejo z zlatimi nitmi in na-nje denejo zalo čepko. Potem ji potresejo senca z blestkami zlata, omeste ji oči, usta in vrat. Ogrnejo ji z veliko ročnostjo lahne svilne tkanine. Rudeč pas okol ledij in pozlačeni čreveljčki na noge.

mamo dovolj ostrih očal? In kdor se zadovolji z malenkostno pridobitvijo zaradi učiteljske pripravnice, ta našemu narodu res premalo privoščil!

Pisatelj članka se boji, da bodo nemški poslanci, če naši izostanejo, iz svoje srede volili reklamacijsko komisijo, da bodo po svojih nazorih odgovorili na vladno vprašanje zaradi upravne reforme. Čudno! Ali mar ne bodo na vsak način tega storili. Oni imajo večino, in volijo v odseke in komisije, kogar oni hočejo, vladi pa poročajo, kar večina sklene. Kaj manjšina misli, tega vlada uradno ne zve, razun če bi g. deželni predsednik to v svoji korespondenci z vlado sporočil. Kaj narodni poslanci o tej stvari mislijo, ne bo še morda kaj za vse dežele, in ako vlada hoče izvesti njih mnenje, informira se lako še po drugih potih. Zdi se nam, kakor bi hotel pisatelj navedenega članka nalašč strahove na steno risati, če pravi, da bi se znal deželi zaradi tega grunti davek povišati. Saj vendar nismo tako priprosti, kali?

Konečno nam pisatelj predstavlja, še enega „parkeljna“. Pravi namreč, da bo potem vlada našim zahtevam morda naravnost nasprotovati začela. Pa ali tega ne dela že zdaj? Kako bi sicer g. Pirker smel tako postopati z učiteljstvom? Tudi Čehom vlada ni hotela dati vseučilišča; ko so pa češki poslanci možato izrekli, da potem vlade ne morejo več podpirati, se je premislila, ter Čehom univerzo dovolila. Zakaj bi ravno pri nas odločnost in odkritosrčnost imela čisto nasproten nasledek?

„Narod“ se zmirom dela, kakor bi bil prvi boritelj za narodne pravice; kako je to, da zdaj v trenutku boja in nevarnosti strahopetno beži in še drugim pogum jemlje?

Osoda Rusinov nam bodi v poduk.

Kaj imajo Rusini od tega, da so vsigdar za ustavoverci capljali in jih s svojimi glasovi podpirali? Ali so kaj dosegli s tem? Ali so jim nemškoliberalci za to hvaležni? Nič niso dosegli in nobene zahvale želi. Kako pa to pride? Ker imajo ustavoverci o Rusinih slabo misel, ker jih ne spoštujejo. Da jim posojujejo tistih par glasov v državnem zboru, da Rusini Poljakom nagajajo, to je ustavovercem že

prav, pa o hvaležnosti niti ni govora. Ustavoverci so Rusine izročili Poljakom v oblast, in so še zdaj vsak čas pripravljeni, skleniti s Poljaki tako pogodbo, da bi jim Rusine čisto prodali, samo ako bi si s tem zatrdili gospodstvo nad Čehi in Slovenci. Rusinom pa se tako godi, ker so brez pogojev kar na milost in nemilost prisegli na nemškoliberalno zastavo. Nemškoliberalci si mislijo: „ti so že naši, za te ni treba skrbeti, naj se počutijo kakor hočejo, da le njihovo pomoč zagotovljeno imamo, oni od nas tako nič ne zahtevajo. Sicer so pa tudi malovažen narod, na katerega se ni treba dosti ozirati.“

Bojimo se, da smo tudi mi Slovenci v enakem položaju pri sedanjih vladi in sedanji večini, kakor Rusini pri ustavovercih. Tudi mi smo le za peto kolo pri večini in pri vladi, kar spoznamo iz naših ničevih uspehov. V ta položaj pa smo prišli s tem, ker smo šli brez pogojev v vladni tabor, skor da nismo prav nič zahtevali in le vse od njene dobre volje pričakovali. Ko smo Tasseju pošiljali zaupnice in častne diplome, ne da bi bili že kaj dosegli, moral si je misliti: „Te že imam, na te se ni treba dalje ozirati, saj nič ne zahtevajo in so srečni, da jih ustavoverci ne smejo več tako pritiskati, ko prej. Sicer pa so malovažen narod, ki se lahko prezre.“ Tako je menda Tasse o nas mislil, ter nam v tolažbo pustil le gole obljube, katerih se ne moremo najesti. Vidi se toraj, da je naša osoda zelo podobna oni Rusinov.

Pomoč proti temu preziranju naše narodnosti pa leži le v tem, da začnemo bolj krepko postopati, da se ne plašimo, tudi sedanji vladi resnice povedati. Bolj trdo in odločno ko bomo zavpili po naših pravicah, prej se bo naš glas slišal, bolj bo spoštovan in uspešen pri prijateljih in neprijateljih. Vladi gotovo ne more biti vse eno, ali jo naši poslanci podpirajo, ali pa jej nasprotujejo. Da zdaj so jo podpirali na golo „upanje“; ker pa vlada za to nima spoznanja, naj se zdaj zanaprej poprej z vlado pogode, pod kakimi pogoji da jo bodo podpirali, in če ona teh pogojev ne sprejme, no, potem jej bomo pomoč odrekli, pa je! Zmotili smo se, ko smo obljubam verjeli. Naj toraj vsaj druga zmota ne bode večja od prve; zato naj se naši glasovi več ne dajo na gole upanje, ampak le proti jasni pogodbi. Bomo videli, če

bo res tudi potem še naš glas tako malovažen, za kakoršnega je do zdaj veljal! Osoda Rusinov nas dovolj jasno uči, kako se tistemu godi, ki preveč zaupa in brezpogojno komu služi. Kakor so ustavoverci vsigdar pripravljani, svoje malo spoštovane zaveznike Rusine predati na milost in nemilost Poljakom, tako je tudi, kakor podoba kaže, sedanja vlada pripravljena, odreči nam za vse čase narodno ravnopravnost, samo ako bi s tem zamogla ustavoverce potolažiti.

To smo dosegli z našo preveliko poslušnostjo in usiljeno, brezpogojno udanostjo do sedanje vlade. Kadar bi ona videla, da smo možaki dovolj, da si upamo tudi njej nasprotovati, potem nas bo morda bolj spoštovala. Doda pa res ni videti, da bi vladi kaj bilo ležeče na Slovencih.

Politični pregled.

V Ljubljani 23. septembra.

Avstrijske decele.

Danes se pričnejo **deželni zbori**. Na **kranjskega** se ozirajo vse oči, ki se zanimajo za ustop ali neustop slovenskih poslancev.

Češki šolski svet je določil, da **brezverci** ali „konfesijslozlarji“ nemajo pravice, svojim otrokom zabranjevati verski poduk. Kdor ima otroke v šolah, mora naznaniti, v kateri veri naj se podučujejo, če se o njem vé, da jim ne dá verskega poduka, takemu se postavi kurator, ki nadzoruje poduk njegovih otrok.

Pri **pisateljskem** shodu na Dunaj so se slišali tudi nekteri politični govori. Tuji pisatelji, tako francozki, poljski, angleški, ruski so povdarjali bratstvo in enakopravnost vseh narodov, dunajski nemškutarji pa so se kisló držali, ker so sa spomnili, da oni Slovanom vedno odrekajo to enakopravnost. Zanimiva je izjava Poljaka Krasevskega, ki je rekel, da kakor v naravi nobena žival in nobena rastlina ni nepotrebna, tako tudi noben narod ni nepotreben, in da je vsak narod dolžan, braniti svojo narodnost, da v njej zamore dovršiti svojo nalogo v zgodovini, da omika in kultura nema pravice raznarodovanja, da je to nenravno in protinatorno početje, ki se po

Nazadnje jo nadišavajo in obsujejo popolnoma z dragimi kameni in biserji. V tem stanu in postavši sama sebi nepoznana, vodena je od ogledala do družega. Kakor se prestopi, se ji glasno čudijo. Sabina je kakor zamaknjena. Vsaka hvali njeno mladost, njeno lepoto, njeno odličnost, njeno gospodskost in vse njene prirojene prednosti. Kazana je okolici, gostom palače, priličnim obiskovalcem, ki je ne morejo dosti prehvaliti in občudovati. Flavija pusti s sabo vse početi; dasi v velikih mukah, se vendar nasmehljava. Menijo, da je pridobljena. Pa toliko da je prosta, da se more gibati, toliko da jo zapusti čreda služkinj in lizunov, s hitro in krepko roko odveže trakove, se znebi obuvalca in pasu in pozdravivši molče iz palače odide. Še časa ni imela Sabina, da bi zaupila; sicer je pa vedela, da bi bilo vse zabadava.

Dosedaj so mislili, da bodo Flavije upornost utrudili, toda Flavijan, ki je vodil to domačo borbo, je sprevidel, da mu je misliti na drugako ravnanje.

Eusebija je mislil, da je glavni nasprotnik in res je bil. Njegovi obiski pri Emiliji in nje hčeri bili so pogostnejši in celo nenavzoč

je bil njun svetovalec. To so v rodbini prav dobro vedeli. Odsedaj je moral biti napadan očitno in brez prizanašanja; hoteli so upliv dalmatinskega duhovna uničiti in ako mogoče, njega samega prisiliti, da Rimu slovo da.

Flavijan je torej začel vse, kar je bil kdaj zamolčal, na dan vleči. Rekel je, da Flavija se zato brani, ker se je nauzela Eusebijevega sanjarstva in lakomnosti njegove. Ta sanjak ne dopušča in neče poznati družega uzora ko svojega. Svet zaničuje in obsojuje; imenuje ga shajališče satanovo. Skopuhost njegova se skriva pod videzem ubožstva, v resnici pa živi le na stroške osleparjenih gospa, od katerih velike svote izžema in domu pošilja. Kaj bi mogli pač tisti, ktere za samstvo pridobi, s svojim premoženjem družega storiti, kakor da ga njemu izroče, da se znebe te skušnjave in težave?

On hrepeni torej po bogati doti in Flavije dedovini. To plemenitaško imetje se ji ima iztrgati iz rok, da pride v roke samotnjakom in duhovščakom, katerih predrznost in zapravljivost že pohujšanje daje. Gotovo je v tem dedinotovstvu s papežem zvezan, kteremu daje sredstva, da se tako mogočno skazuje.

Taka izurjeno razširjana obrekovanja so se mnogim verjemljiva zdela. Saj prizor življenja in navad višjega rimskega duhovščanstva jih ni mogel ob moč djati.

Skopost in počutnost sta se prekosavale. Videti je bilo, da mnogi duhovščani hojevaje v hiše bogatcev, roke stegujoči, ne da blagoslovljajo, ampak da prejemajo plačilo lizunstva. Drugi, zaliko opravljeni, nadišavljenih las, v jako brhkem obuvalcu, nosili so po prstih stopaje svojo nežno in mehkužno osebnost okoli. Navadno je bil njihov dnevni red ta-le: pozno vstavši pregledovali so liste in vrsto obiskovanj. Obiskujoči tiščali so v sobe gospa, prebrakali vsa kota, občudovali pohošeno orodje, strmeli nad kakim koncem ali juvelom, ki so ga hvalili, se ga dotikali in vzdihovali, da sami nimajo kaj takega, dokler si ga niso prilaskali. K obedu so se povabili sami, pokušali jedi, hvalisali sladkosti, govorili glasno, smelo, nesramno. Če so se peljali ven, da novice od hiše do hiše prenašajo sami, skazovali so se z uprego, od ktere bi kdo mislil, da posestniki teh stvari so unuki traških kraljev.

(Dalje prih.)

nobenih državnih ali kulturnih ozirih opravdati ne dá, da je znanje jezikov pač koristno, pa da mora vsak v svojem maternem jeziku mišliti, sicer je že odpadnik, ker je postal s tujim mišljenjem drug človek z drugim značajem, da mora toraj mladina izobraževati se na podlagi narodnega jezika. Radovedni smo, ali bo glavni učenjak Krasevski zadosti veljavna priča za naše nemškutarje, ki ravno nasprotno trde, ali bodo mar Dežmana, Schreya ali Pirkerja za večje učenjake imeli?

Vnanje države.

Listi mnogo pišejo o ranjem predsedniku **Garfieldu**. Pravijo, da je bil njegov morilec od nasprotne politične stranke najet. O sedajnem predsedniku **Arthurju** menijo, da ne bo tako pošten, kakor je bil Garfield, ter da bo korupciji potuho dajal.

Izvirni dopisi.

Iz Vipave, 20. sept. (Zahvala in pohvalo.) Naša čitalnica je tudi letos, kakor po navadi na dan malega Šmarna priredila društveno veselico, in sicer letos na čast slovenskih apostolov sv. Cirila in Metoda. Vse točke dnevnega reda so se izredno dobro vršile. K temu so razun izbornih domačih moči izdatno pripomogli gospodje dijaki — 15 na številu s svojim izvrstno vbranim petjem, potem g. Juvanec, absolvirani filozof kot pevovodja domačega pevskega zbora, in oba gospoda Lavrenčiča iz Postojne, izmed katerima se je še posebno odlikoval g. Alojzi kot umetnik na citrah. — Vsim tem izreka podpisani čitalniški odbor najtoplejšo zahvalo.

Veselica omenjenega dne se je pri napolnjeni dvorani v občo zadovoljnost vršila; le edino to so ptujci in tudi čitalničarji obžalovali, da se v tako majhnem kraju na en dan dve veselici z tako obširnimi programom napravite. Enakih misli je tudi dopisnik v „Soči“ od dne 9. t. m. št. 37 vprašajoč: „Ali ne zadostuje v istem trgu ena sama in takó pomembna narodna veselica za eni in isti dan.“ Da! zadostovala bi bila popolnem — a ne veselica „rodoljubov“ ampak ona narodne čitalnice Vipavske. Vipavska čitalnica že ves čas svojega obstanka od l. 1864 napravlja na malega Šmarna praznik, ki je najveselejši praznik Vipavcev, velikanske ljudske veselice, katere so tako vkoreninjene ter tako obče priljubljene, da ako, bi se bila letos opustila, bilo bi se s začudenjem popraševalo: kaj je s čitalnico Vipavsko, je li poginila? — Drugi vzrok je pa tudi ta, ker se čitalnica s dohodki tega dneva za celo leto najbolj opomore. Čitalnica Vipavska je bila toraj primorana prirediti veselico na Šmaren dan, kajti s tem si je rešila svojo čast, in to tem bolj, ker se je iz zgolj malenkostnih osebnosti odcepila od nje mala peščica rodoljubov, kateri so le čitalnici v nasprotovanje na svojo pest priredili drugo — Jurčiču v spomin namenjeno veselico. — Kdo je toraj kriv, da za en in isti dan ni zadostovala ena narodna veselica? to pač vsak nepristranski človek brez vse težave razsodi. Zasluge Jurčičeve za narod ve tudi čitalnica Vipavska vredno ceniti, in bi za drugimi njegovimi častilci nikakor ne bila zaostala, če bi se bila veselica po želji vsih čitalniških udov na kak drugi primerniši dan preložila. — Toliko v pojasnilo, da svet resnico zve. Koncem bi se pa po pravici še onim gg. rodoljubom zaklical: Gospodje! Vaše rodoljubje bi se bilo v dosti lepšem svitu pokazalo, ako bi stare vzajemnosti ne bili rušili, in čitalnice ne spodkopavali.

Čitalniški odbor.

Iz Trsta, 27. sept. Zadnjič sem poročal o izidu volitve na Občinah, da je bil namreč g. dr. Bizjak zopet izvoljen v 5. okraju tržaške okolice, a denes Vam poročam, da je g. dr. Bizjak svoj mandat odložil, ker ne upa, da bi pri tako žalostnih okoliščinah, kakor so v tržaškem mestnem in deželnem zboru mogel uspešno delovati in slovenskim občinam kaj doseči, ker je videl kako nesramno postopa ta večina italijansko mislečih očakov vsaj tako se je sam izjavil, ko je volilcem naznanil svoj odstop. Res žalostno je to, da se je Avstriji kaj takega dogodilo, kar sa sicer še nikjer ni, celo v kakem turskem parlamentu ne, tu se je videlo, kako spoštujejo ti irredentovci ustavo in kako mislijo, da bi se iznebili opozicije, ali ta vlada je to vse mirno gledala, kaj bi se zgodilo in koliko bi se vse pisalo, ko bi se kaj takega kje drugje zgodilo, toda nemške židovsko-liberalne novine se zato prav nič ne zmenijo, ker so Slovenca izbacnoli. Ali je mogoče pri tako žalostnih razmerah upeljati toliko zaželeno enakopravnost? Ali volilci petega okraja so dokazali, da se zavedajo, kakor dobro vedo, da imajo odrajtovati velike davke, nikdar sitej, in vedno praznej tržaški mestni blagajnici, ravno tako dobro so vedeli, da lahko zopet volijo zastopnika, katerega so ti očaki izbacnoli, in s tem dokazali, da je ustava za vse narode v Avstriji tudi za Slovence na Primorskem, s katerimi bi radi Italijanissimi kar pometali, ako bi se jim pustili. Žalostno je, da eni naši slovenski listi in njih dopisuni celo to stvar odobrajajo in tulijo v rog naših irredentovcev, srce nas je bolelo, ko smo čitali tu nesramne dopise o delovanju tukajšnjih Slovencev, ali razvadno je to in tudi obžalovanja vredno, da se iz osebnega sovraštva misli v žlici potopiti vse narodno delovanje na Primorskem, vsaj še slovanom prijazne novine odobravajo hrabri čin volilcev 5. okraja, a v nekih naših narodnih listih smo čitali, „da ne Primorskem ni še konca zmešnjav“, žalostno in resnično.

Zgoraj sem omenil tukajšno vlado, da je mirno gledala vse delovanje naših irredentovcev, ko bi se vsaj ta vlada brigala vsaj za svoje ljudi: uradnike, častnike, in profesorje, katerih eni so Slovani in drugi slovansko misleči poštenjaki, ki ne trobijo irredenti v rog, kako nesramno se s temi postopa v tužnej Istri in to od strani Italijanissimov, kateri ravne tako dobro služijo tej vladi, za njimi se žvižga, pljuje in pitajo jih s „ščavi“ v take stvari je bil celo zapleten nek okrajni glavar in več drugih političnih uradnikov, a zgodilo se jim ni nič žalega, morebiti so dobili celo kako pohvalo od nekih ljudi — katerim je vsakdo ljubši, kakor zvesto udani Slovenec in Slovan. Tu je treba velike metle, da bi pomedla vse tu nabrane smeti in mnogo bi se jih moglo po „šubu“ poslati tja v rešeno Italijo potem bi se moglo še le delovati za enakopravnost, a mislim, da se bode vendar v državnem zboru kdo oglašil zoper vse te neredne sicer se bode v Istri pričelo tako delati, kakor se je delalo pred 1866. letom v Veneciji, da pravi Avstrijec si ne bode upal prikazati na ulico, ako ga bodo v svojej hiši na miru pustili? —r.

Iz Goriškega, 20. sept. (Še en zdaten vzrok proti zvezi Avstrije z Italijo; proslavljanje in napačna politika nekterih kraških občin; umor; letina.) Že je Vaš list, kakor vai drugi slovenski časniki, pretehtal važne razloge, vsled kterih ne bi bilo Avstriji niti koristno, niti častno s takšno državo v katero koli ožjo zvezo

stopiti, kakoršna je bila in je še vedno nam sovražna Italija. Ne le da je taka zveza po vsem nenaravna, ampak žali tudi v srcu ogromno večino vsega avstrijskega prebivalstva ki obstoji iz $\frac{4}{3}$ rimskih katolikov, in sicer iz nad vse važnega razloga, ker trpinči njena prekućijska vlada, poglavarja 200 milijonov katolikov že nad 20 let in njegove tisočletne pravice popolnoma prezira. H tem žalenu so pristopili letos še žalostni dogodki 13. julija in tabori za pregnanje in nadaljno popolno obropanje sv. očeta, česar je kriva zopet le ista vlada, ker si laški „buzzurri“ lahko mislijo, sko je Italija oropala papeža noter do vatikanske palače, zakaj bi ne smeli mi še tiste vzeti in papeža iz Rima pregnati, kakor se je večkrat zgodilo ob času 300letnega pregnanjanja. Dalje se že od 1870 l. sem, — studi gledati, kako stoluje sedanjí kralj sin r. „tatinoviča“ V. E. v isti (Kvirinalu) palači, ktero so rabili kot svojo pravno lastnino rimski papeži že mnogo stoletij kot svoje poletno bivališče, v katero se je prav po razbojniško siloma 1870 l. vlomilo. Jeli se takšno posilno posestjevanje da s kterim npravnim razlogom opravičiti, ako ne z edino nemoralnim načelom s silo močnejšega, kakor je nek svoje dni starim Rimljanom galijski kralj Brén rekel, da „pravico nosi on na ošti svojega meča“? Pa pustimo to premišljevanje, kakšen pojem ima ta čudno skrupana nova Italija o pravu in pravnosti! Poglejmo še en in ne najmanjši menda še nikjer omenjen razlog, in ta je namreč, da bi taka zveza, ktera bi se gotovo imenovala „odbojna in vdarna zveza“ studila tudi celi avstrijski vojski, pred katero so morali tudi laški junaki tolikokrat v bitvah „lesici na rep sesti.“*) Vidili so romarji te laške vojake v Rimu in drugod, pa kakor oni pravijo, so v resnici njih revne slabotne postave večidel slab utis na nje naredile. Ko je bilo pred nekaj časom govorjenje o tej morebitni laški zvezi, je djal nek stotnik, (Nemec) da bi sicer avstrijska armada prišla še rada v dotiko z italijansko, pa na način kakor 1866, ko smo te kričaje 24. junija 1866 pri Custozzi tako krepko nabili „denn gegen die Lateiner (tako je imenoval Italijane zaničljivo) werden wir immer gern in's Feld ziehen“. Naša armada smatra italijansko že od nekdaj in tudi zdaj vedno le za svojo sovražnico, in kako bi bilo mogoče, kar čez noč jej drugo ravno nasprotno mnenje v glavo in v srce vcepiti? Inžakoravno mora biti ona pokorna svojemu verhovnemu poveljniku cesarju v vsacem oziru, venderle se mora tudi njeno občno mnenje v tacem slučaju na torilo tehtnice djeti, da se ji ne zada nemoralnega vdarca, ki bi slabo upljal na njeno sicer vedno hvaljeno hrabrost. Pa o tem dovolj.

Listi so nam naznanjali pred nekaj dnevi neko proslavljanje v Br. na Krasu, ki se je vršilo 29. avgusta t. l. Nečemo sicer tajiti zaslug ondašnjega g. vikarja, ktere navaja v 36. l. „Edinosti“ dopisnik „iz doljnega Krasa“, vendar ne morem zamolčati, da „hudobni jeziki“ obče govoré, da ni prejel oni g. vikar K. križca tolikanj za ondi navedene zasluge, kakor zastran olepšanja dveh cerkva, za napravo 3 vodnjakov idr., ker podobnih zaslug bi bilo tudi še kje pri drugih najti, ampak to nočem jaz ravno pozitivno trditi, (govori se, da ima to proslavljanje še drugo dno,**) da je

*) „Lesici na rep sesti“, se pravi, jo naglo iz nevarnosti pobegniti, ali nemški: „Fersengeld nehmen“, tako je slišati narod govoriti semtrtje. [Pis.]

**) Tako pravi ljudstvo za nemški: „Hintergrund haben“.

namreč tudi v neki čudni zvezi s sedanjo nenarodno politiko nekterih kraških občin, katero so podelile tistemu ces. namestniku častna občanstva, katerim ne le da so Slovenci v Primorju deveta briga, ampak jim še njih ravnopravnosti živahen protivnik! Potem, če je to res, vboga Slovenija!

Prevelika servilnost nasproti protivnikom narodnih svetinj, ne le da narod demoralizuje, ampak je tudi sramotna maroga pred svetom, to naj bi si one (menda do zdaj) 4 občine v slov. Primorju, ktere so podelile g. Depretis častno občanstvo, dobro zapomnile, ako imajo le še količkaj samostalnega narodnega ponosa v sebi! Mi sicer vselej lojalni Slovenci cenimo g. namestnika D. kakor nam danega od cesarja, ali kakor nasprotnika ravnopravnosti, kakoršnega se vedno kaže tudi pri sejah dež. šolskega sveta, ga ne moremo obimčkat; saj nimamo še vsi tiste psičje lastnosti, da bi poljubovali palico, s katero nas tepejo, kakor one 4 občine, ktere so se pogreznile v toliko servilnost pred g. D., da so pozabile na 1. točko narodnega slovenskega programa. Tako se le otežuje delovanje našega zdaj občeljubljene državnega poslanca g. dr. T., kateri se je v letošnjem drž. zboru toliko prizadeval za vresničenje jezikove ravnopravnosti, in kteremu smo zarad tega 24. p. m. vsi nazoči narodnozavedni volilci burno zaupnico dali. Bog ga nam ohrani še mnogo let!

Na Lokvah, v trnovskem gojzdu, so se 5. t. m. po noči pred neko šnopsarijo fantje skregali, in brž je ležal eden s kolom ubit na tleh. Fant je bil star 28 let in je nek unuk ali bratranec Vašega dež. predsednika v Ljubljani, kakor pravijo. Vse govori, da so sedajne postave premehke proti takim hudodelnikom; zato se tudi enake hudodelstva množijo, ker primanjkuje strah pred malo ojstrostjo. Naj bi si drž. poslanci prizadevali poojstiti sedajne premehke postave, in kmali bi vidili boljše vspehe in strah pred postavo, ker ti vedno še množiči, nevredni, nepopoljšljivi so že preveliko breme poštenemu kmetu in vsim davkoplačevalcem. Videant consules. —

Letina bo letos po Primorju zlasti za vino še precejšna, kjer ni pobila toča, kakor na Krasu okoli Komena in Rifenberga, zlasti bode pa letošnje vino dobro, ker ne bode trgatve nekoč pred 3. oktobrom, drugod pa ne pred 29. t. m. In tako je prav! Naše primorsko vino bi bilo stalno in prav dobro, ako bi le znali ga prav zglešati, kakor nas uči vinoreja. Sicer se pa mora priznati, da vinoreja v nekterih primorskih občinah zelo napreduje, kar nam pričajo tudi vsakoletne vinske razstave. Torej vinski kupci le semkej v Vipavo in Brda, ker letos bo vino bolj po ceni od 12—15 gld. hektoliter, pa izvrstno in pristna božja kapljica, kakor se zdaj misli! —

Domače novice.

V Ljubljani, 24. septembra.

(Shod slov. učiteljskega društva) zadnji četrtrek je bil obilno obiskan. Navdušenje za prospeh narodne šole veliko. Pravi narodni duh je začel zopet oživljati naše učitelje. Natančneje poročilo o zborovanji prinesemo prihodnjic.

Razne reči.

— † Umrl je v Celju Eduard Jeretin, vsemu mestu jako priljubljen mož, poprejšnji tiskar, Eduard Jeretin je umrl 21. septembra zvečer ob 11. uri, prav nagle smrti.

Svoje dni je bil tudi jako delaven ud celjske čitalnice. Mir mu bodi!

— Iz Celja. (Marijna cerkev) slika vnebovzetja Marije Dev. v tej cerkvi je po direkt. Schwachu dobro prenovljena, tudi druga malarija je že skoraj vsa gotova. Sedaj se polagajo cementne plošče.

— Iz Slatine se nam piše: Naša škofija obhaja tukaj od 19. t. m. svoje duhovne vaje. Jesenski čas je odgnal navadne goste iz toplic, ter za nas naredil veliko prostora. Tu človek lahko čutila dobi, strinja in se očisti ne sam na duši ampak tudi na telesu v kopeli. In vaj se udeležuje 75 duhovnikov, med njimi milostlj. knezoškof, 1 duhoven Krške škofije in 1 še celo iz bele Ljubljane. Voditelj duhovnih vaj je dobro znan oče Stare iz družbe Jezusove. Jutri 23. sept. je sklep vaj, potem se vernemo zadovoljni in pokrepčani na duši in telesu v svoje župnije rekoč: Deo gratias.

Tržne cene v Ljubljani.

Pšenica hektoliter 9 gld. 10 kr.; — rež 6 gl. — kr.; — ječmen 4 gld. 40 kr.; — oves 3 gld. 10 kr.; — ajda 5 gl. 50 kr.; — proso 4 gl. 56 kr.; — kuzuza 5 gld. 80 kr.; — krompir 100 kilogramov 2 gld. 50 kr.; — fižol hektoliter 7 gld. — kr. — masla kilogram — gld. 90 kr.; — mast 84 kr.; — špeh frišen 76 kr.; špeh prekajen 76 kr.; jajce po 2 kr. mleka liter 8 kr.; — govedine kilogram 56 kr.; — teletnine 50 kr.; — svinjsko meso 62 kr. — Sena 100 kilogramov 2 gld. 14 kr. slama 1 gld. 50 kr.

Hiša na prodaj.

V Šent-Vidu nad Ljubljano proda se hiša iz proste roke tik velike ceste, prav blizu farne cerkve stoječa nova hiša obstoječa iz treh prostornih sob, kuhinje in dveh kleti. Podstrešje ima vravnano tako, da se ondi lahko napravi še ena prav velika soba. Zraven hiše je sadni vrt, in na vrtu stoji nov, prav lepo zidani skedenj, šupa, ki se tudi lahko prenaredi v prav lično hišo. Proda se vse skupaj, ali tudi hiša in skedenj vsak posebej.

Hiša je pripravna za vsako kupčijo, zlasti pa ker je blizu farne cerkve, za kacega gospoda duhovnika v pokoji. (3)

Prav ugodni pogoji zvedo se pri lastniku Miroslavu Tomecu, po domače pri Kraljiču v Šent-Vidu nad Ljubljano.

Dober kup ure.

Jaz pošiljam ure proti poštnemu povzetju, in če komu ura ni všeč, dam mu denar nazaj, toraj kupovalec ni v nobeni nevarnosti.

1 cylinder-ura iz srebrnega nikla z verižico, prej 12 gl., zdaj 5 gl. 25 kr.
1 anker-ura iz srebernega nikla z verižico, prej 10 gl., zdaj 7 gl. 25 kr.
1 srebrna remontoir Washington-ura z verižico, prej 30 gl., zdaj 15 gl.

Zlate urice za gospe, prej 40 gl., zdaj 20 gld. z verižico za na vrat. (9)

Zlate remontoir-ure, prej 100 gl., zdaj 40 gl.

Na pet let dobri stojimo.

Ph. Fromm, urar.

(Uhrenfabrikant, Rothenthurmstrasse gegenüber der Wollzeile Wien.)

Hiša

je na prodaj pri sv. Florijanu št. 4, z enim nadstropjem, v dobrem stanu, prav po ceni. Več se izve na Žabjeku št. 6. (3)

V katoliški bukvarni v Ljubljani

stolnitrg šte. 6

se dobivajo sledeče nove knjige:

1. Razlaganje sv. rožnega venca za šmarnice in tudi vse druge čase s sledečim obsegom:

- a) Zakaj imamo Marijo častiti, kako jo častimo sploh; kako jo častimo z rožnim vencem; kaj pomeni vera, Gospodova molitev, angelovo Češenje
- b) premišljevanje petnajstih skrivnost veselega žalostnega in častitega dela usmili se duš v vica;h
- c) navadne molitve: jutranja, meddnevne, večerna; mašne, spovedne in ohhajilne; lavretanske litanije; devetdnevica in tridnevica
- d) nekaj pesem: Mariji Devici rožnovenski in in še deset drugih.

Knjiga se toraj, ne le za poduk in premišljevanje, ampak kot molitvenik vsaki čas lahko rabi.

Posebno bodi priporočena za bližnji praznik roženkranske nedelje.

Čez vse pa bi najboljšo služilo „Razlaganje sv. rožnega venca“ udom živega roženkranca, kterih je prav mnogo po Slovenakem. Kako marsikterokrat človek ne ve kaj premišljevat, zlasti če se mora ista skrivnost več dni zaporedoma moliti in premišljevat; iz „Razlaganja“ bi lahko vsak dovelj poduka dobil za se in za svoje soude.

Naj bi se toraj knjiga pri nobenem vencu živ. roženkranca ne pogrešala! Če je že ne more vsak ud za se imeti, naj bi jih imel vsak v eno dvoje, troje, da bi si jih udje lahko drug drugemu posojevali. Stalo bi na pr. dvoje knjig ude enega venca le po 10 soldov, kar vendar vsak lahko premore.

Velja v pol platnu 75., v pol usnji 80 kr., vse v usnji 95 kr., in z zlatim obrezkom 1 gld. 15 kr. — Po pošti 5 kr. več.

2. Spovednik in njegova služba. Spisal Franc Kosec, župnik. Z dovoljenjem in posebnim priporočanjem prevzvišenega škofa Tržaškega.

Velja mehko vezana 1 gl. 20 kr. Po pošti 10 kr. več.

Prikrat se tu ponuja prečastiti duhovščini po Slovenskem knjiga, ki v domačem jeziku obdeluje vse potrebe, dolžnosti in lastnosti vrednem deljenji zakramenta sv. pokore.

Kjiga se posebno ozira na dejanski del in sicer obdeluje v I. delu: Spovedniku potrebna svojstva in lastnosti; v II. delu: Dolžnosti spovednika in spovedenca glede zakramenta sv. pokore, in v III. delu: Posebna pravila oziroma različnih spovedencev.

Cena je glede tvarine na 304 v 8° jako nizka.

3. Očenaš, t. j. Gospodova molitev v podobah, lepo v 60 cm. visoki in 51 cm. široki sliki razdeljenih.

Cena podobe same je 80 kr., po pošti 90 kr., v pozlačenem okvirju 3 gl., v zaboju 3 gl. 30 kr.

V zalog: imamo mnogo mašnih knjig, brevirjev raznega tiska in velikosti, molitvenikov, podob in podobic, rožnih vencev, križicev itd. Naročila na razne katol. časopise, knjige bogoslovne in druge se vedno sprejemajo in po moči naglo izvršujejo. Z besedo: Katoliška bukvarna izvršuje vsa naročila, da te niso katoliškemu stališču nasprotna.

Vinska mešanja.

Kdor se hoče te naučiti, mora kupiti bukvice „receptbuch“, v kterih je zapisano, kako se iz kislega vina sladko naredi, kako se mu moč dá, kako se naredi vino brez grojzda; tudi kako se naredi vino iz tropin (po 1000 litrov iz 100 litrov) z doklado samih zdravih tvarin, tako rabljivo kot vino za dom, kakor boljša sorta za botelje. Tudi te bukvice uče, kako se naredi dober mošt iz sadja, vinski jezih, jesihov cvet, žganje, rum, likerji, droži dišave, zdravniške vode, mazila, mlo in še 1000 drugih kupčijskih izdelkov, ki donesajo več ko 100 odstotkov dobička. Cena bukvic je 3 gl., naprej za poslati ali pa s poštnim povzetjem pod naslovom (3)

Marija Hrdlička,

k. k. priv. Inhaberin, Wien, Wieden, Hauptstrasse Nr. 36, 1. Stock.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.